॥ श्री विष्णु सहस्रनाम स्तोत्रम्॥ Śrī Viṣṇu Sahasranāma Stotram

ॐ शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम्।
om śuklāmbaradharam viṣṇum śaśivarṇam caturbhujam ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविद्योपशान्तये॥ १॥
prasannavadanam dhyāyet sarvavighnopaśāntaye ॥ १॥

यस्य द्विरद्वक्राद्याः पारिषद्याः परः शतम्।
yasya dviradavaktrādyāḥ pāriṣadyāḥ paraḥ śatam।
विघ्नं निघ्नन्ति सततं विष्वकसेनं तमाश्रये॥ २॥
vighnam nighnanti satatam viṣvakasenam tamāśraye ॥ २॥

व्यासं विसष्ठनप्तारं शक्तेः पौत्रमकल्मषम्।
vyāsam vasiṣṭhanaptāram śakteḥ pautramakalmaṣam ।
पराश्चरात्मजं वन्दे शुकतातं तपोनिधिम्॥ ३॥
parāśarātmajam vande śukatātam taponidhim ॥ ३॥

व्यासाय विष्णुरूपाय व्यासरूपाय विष्णवे। vyāsāya viṣṇurūpāya vyāsarūpāya viṣṇave। नमो वे ब्रह्मनिधये वासिष्ठाय नमो नमः॥ ४॥ namo vai brahmanidhaye vāsiṣṭhāya namo namaḥ ।। 4।।

अविकाराय शुद्धाय नित्याय परमात्मने।
avikārāya śuddhāya nityāya paramātmane।
सदैकरूपरूपाय विष्णवे सर्वजिष्णवे॥ ५॥
sadaikarūparūpāya viṣṇave sarvajiṣṇave ॥ 5॥

यस्य स्मरणमात्रेण जन्मसंसारबन्धनात्। yasya smaraṇamātreṇa janmasamsārabandhanāt। विमुच्यते नमस्तस्मे विष्णवे प्रभविष्णवे॥ ६॥ vimucyate namastasmai viṣṇave prabhaviṣṇave॥ 6॥

ॐ नमो विष्णवे प्रभविष्णवे।
om namo viṣṇave prabhaviṣṇave

अस्य श्रीविष्णोर्द्व्यसहस्रनामस्तोत्रमहामन्त्रस्य ॥
asya śrīviṣṇordivyasahasranāmastotramahāmantrasya ।।
श्री वेदव्यासो भगवान् ऋषिः।
śrī vedavyāso bhagavān ṛṣiḥ ।
अनुष्टुप् छन्दः।
anuṣṭup chandaḥ ।
श्रीमहाविष्णुः परमात्मा श्रीमन्नारायणो देवता।
śrīmahāviṣṇuḥ paramātmā śrīmannārāyaṇo devatā।

अमृतांशुद्भवो भानुरिति बीजम्। amṛtāmśūdbhavo bhānuriti bījam | देवकीनन्दनः स्रष्टेति शक्तिः। devakīnandanah srasteti śaktih | उद्भवः क्षोभणो देव इति परमो मन्त्रः। udbhavah ksobhano deva iti paramo mantrah शङ्खभुन्नन्दकी चक्रीति कीलकम्। śankhabhrnnandakī cakrīti kīlakam | शाङ्गधन्वा गदाधर इत्यस्त्रम्। śārngadhanvā gadādhara ityastram | रथाङ्गपाणिरक्षोभ्य इति नेत्रम्। rathāngapāniraksobhya iti netram | त्रिसामा सामगः सामेति कवचम्। trisāmā sāmagah sāmeti kavacam | आनन्दं परब्रह्मेति योनिः। ānandam parabrahmeti yoniķ | ऋतुः सुदर्शनः काल इति दिग्बन्धः। rtuh sudarśanah kāla iti digbandhah | श्रीविश्वरूप इति ध्यानम्। śrīviśvarūpa iti dhyānam |

श्री महाविष्णु प्रीत्यर्थे सहस्रनामस्तोत्रपाठे विनियोगः॥ śrī mahāviṣṇu prītyarthe sahasranāmastotrapāṭhe viniyogaḥ ।।

। ध्यानम्। | dhyānam |

क्षीरोदन्वतप्रदेशे शुचिमणिविलसत्सैकतेमीक्तिकानां kṣīrodanvatpradeśe śucimaṇivilasatsaikatermauktikānām मालाक्कृप्तासनस्थः स्फटिकमणिनिभेमीक्तिकेमण्डिताङ्गः। mālāklṛptāsanasthaḥ sphaṭikamaṇinibhairmauktikairmaṇḍitāṅgaḥ । शुभ्रेरभ्रेरदभ्रेरपरिविरचितेर्मृक्तपीयूष वर्षेः

śubhrairabhrairadabhrairupariviracitairmuktapīyūṣa varṣaiḥ आनन्दी नः पुनीयादरिनलिनगदा शङ्खपाणिर्मुकुन्दः॥१॥ ānandī naḥ punīyādarinalinagadā śaṅkhapāṇirmukundaḥ॥11

भूः पादो यस्य नाभिर्वियदसुरनिलश्चन्द्र सूर्यो च नेत्रे bhūḥ pādau yasya nābhirviyadasuranilascandra sūryau ca netre कर्णावाशाः शिरो द्योर्मुखमपि दहनो यस्य वास्तेयमन्धिः। karṇāvāsāḥ siro dyaurmukhamapi dahano yasya vāsteyamabdhiḥ। अन्तःस्थं यस्य विश्वं सुरनरखगगोभोगिगन्धवदैत्यैः antaḥstham yasya viśvam suranarakhagagobhogigandharvadaityaiḥ चित्रं रंरम्यते तं त्रिभुवन वपुषं विष्णुमीशं नमामि ॥ २॥ citram ramramyate tam tribhuvana vapuṣam viṣṇumīśam namāmi ॥ २॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय।
om namo bhagavate vāsudevāya।

शान्ताकारं भुजगशयनं पद्मनाभं सुरेशं śāntākāram bhujagaśayanam padmanābham sureśam विश्वाधारं गगनसदृशं मेघवणं शुभाङ्गम्। viśvādhāram gaganasadṛśam meghavarṇam śubhāngam। लक्ष्मीकान्तं कमलनयनं योगिभिध्यानगम्यं lakṣmīkāntam kamalanayanam yogibhirdhyānagamyam वन्दे विष्णुं भवभयहरं सर्वलोकेकनाथम्॥ ३॥ vande viṣṇum bhavabhayaharam sarvalokaikanātham ॥ ३॥

मेघश्यामं पीतकोशेयवासं
meghasyāmam pītakauseyavāsam
श्रीवत्साङ्कं कोस्तुभोद्धासिताङ्गम्।
śrīvatsāṅkam kaustubhodbhāsitāṅgam।

पुण्योपेतं पुण्डरीकायताक्षं puṇyopetam puṇḍarīkāyatākṣam विष्णुं वन्दे सर्वलोकेकनाथम् ॥ ४॥ viṣṇum vande sarvalokaikanātham ॥ ४॥

सशङ्ख्यकं सिकरीटकुण्डलं saśańkhacakram sakirīṭakuṇḍalam सपीतवस्त्रं सरसीरुहेक्षणम्। sapītavastram sarasīruhekṣaṇam। सहारवक्षःस्थलकोस्तुभश्रियं sahāravakṣaḥsthalakaustubhaśriyam नमामि विष्णुं शिरसा चतुर्भुजम्॥ ५॥ namāmi viṣṇum śirasā caturbhujam ॥ 5॥

छायायां पारिजातस्य हेमसिंहासनोपरि
chāyāyām pārijātasya hemasimhāsanopari
आसीनमम्बुद्श्याममायताक्षमलंकृतम्।
āsīnamambudaśyāmamāyatākṣamalaṅkṛtam।
चन्द्राननं चतुर्बाहुं श्रीवत्साङ्कित वक्षसं
candrānanam caturbāhum śrīvatsāṅkita vakṣasam
रुक्मिणी सत्यभामाभ्यां सहितं कृष्णमाश्रये॥६॥
rukmiṇī satyabhāmābhyām sahitam kṛṣṇamāśraye॥६॥

|| ॐ विश्वस्मे नमः ||

The 1000 names - Sahasranama - begin here:

विश्वं विष्णुर्वषट्कारो भूतभव्यभवत्प्रभुः।
viśvam viṣṇurvaṣaṭkāro bhūtabhavyabhavatprabhuḥ।
भूतकृद्भतभृद्भावो भूतात्मा भूतभावनः॥१॥
bhūtakṛdbhūtabhṛdbhāvo bhūtātmā bhūtabhāvanaḥ।।11।

पूतात्मा परमात्मा च मुक्तानां परमा गतिः।

pūtātmā paramātmā ca muktānām paramā gatiḥ।

अव्ययः पुरुषः साक्षी क्षेत्रज्ञोऽक्षर एव च॥ २॥

avyayaḥ puruṣaḥ sākṣī kṣetrajño'kṣara eva ca ।। 2।।

योगो योगविदां नेता प्रधानपुरुषेश्वरः।
yogo yogavidām netā pradhānapuruṣeśvaraḥ।
नारसिंहवपुः श्रीमान् केशवः पुरुषोत्तमः॥ ३॥
nārasimhavapuḥ śrīmān keśavaḥ puruṣottamaḥ ॥ ३॥

सर्वः शर्वः शिवः स्थाणुर्भूतादिनिधिरव्ययः।
sarvaḥ śarvaḥ śivaḥ sthāṇurbhūtādirnidhiravyayaḥ।
संभवो भावनो भर्ता प्रभवः प्रभुरिश्वरः॥ ४॥
sambhavo bhāvano bhartā prabhavaḥ prabhurīśvaraḥ ।। 4।।

स्वयंभूः शम्भुरादित्यः पुष्कराक्षो महास्वनः। svayambhūḥ śambhurādityaḥ puṣkarākṣo mahāsvanaḥ। अनादिनिधनो धाता विधाता धातुरुत्तमः॥ ५॥ anādinidhano dhātā vidhātā dhāturuttamaḥ।। 5।।

अप्रमेयो हषीकेशः पद्मनाभोऽमरप्रभुः।
aprameyo hṛṣīkeśaḥ padmanābho'maraprabhuḥ।
विश्वकर्मा मनुस्त्वष्टा स्थविष्ठः स्थिवरो ध्रुवः॥ ६॥
viśvakarmā manustvaṣṭā sthaviṣṭhaḥ sthaviro dhruvaḥ ॥ 6॥

अग्राह्यः शाश्वतः कृष्णो लोहिताक्षः प्रतर्दनः।
agrāhyaḥ śāśvataḥ kṛṣṇo lohitākṣaḥ pratardanaḥ।
प्रभूतस्त्रिककुब्धाम पवित्रं मङ्गलं परम्॥ ७॥
prabhūtastrikakubdhāma pavitram mangalam param ॥ ७॥

ईशानः प्राणदः प्राणो ज्येष्ठः श्रेष्ठः प्रजापतिः। īśānaḥ prāṇadaḥ prāṇo jyeṣṭhaḥ śreṣṭhaḥ prajāpatiḥ । हिरण्यगर्भो भूगर्भो माधवो मधुसूदनः॥ ८॥ hiraṇyagarbho bhūgarbho mādhavo madhusūdanaḥ ॥ ४॥

ईश्वरो विक्रमी धन्वी मेधावी विक्रमः क्रमः।
īśvaro vikramī dhanvī medhāvī vikramaḥ kramaḥ ।
अनुत्तमो दुराधर्षः कृतज्ञः कृतिरात्मवान्॥ ९॥
anuttamo durādharṣaḥ kṛtajñaḥ kṛtirātmavān ॥ ९॥

सुरेशः शरणं शर्म विश्वरेताः प्रजाभवः। sureśaḥ śaraṇam śarma viśvaretāḥ prajābhavaḥ। अहः संवत्सरो व्यालः प्रत्ययः सर्वदर्शनः॥ १०॥ ahaḥ samvatsaro vyālaḥ pratyayaḥ sarvadarśanaḥ।। 10।।

अजः सर्वेश्वरः सिद्धः सिद्धिः सर्वादिरच्युतः। ajaḥ sarveśvaraḥ siddhaḥ siddhiḥ sarvādiracyutaḥ । वृषाकिपरमेयात्मा सर्वयोगविनिःसृतः॥ ११॥ vṛṣākapirameyātmā sarvayogaviniḥsṛṭaḥ ।। 11।।

वसुर्वसुमनाः सत्यः समात्माऽसम्मितः समः।
vasurvasumanāḥ satyaḥ samātmā'sammitaḥ samaḥ।
अमोघः पुण्डरीकाक्षो वृषकर्मा वृषाकृतिः॥ १२॥
amoghaḥ puṇḍarīkākṣo vṛṣakarmā vṛṣākṛtiḥ ॥ 12॥

रुद्रो बहुशिरा बभ्रुविश्वयोनिः शुचिश्रवाः।
rudro bahusirā babhrurvisvayoniḥ sucisravāḥ |
अमृतः शाश्वतस्थाणुर्वरारोहो महातपाः॥ १३॥
amṛtaḥ sāsvatasthāṇurvarāroho mahātapāḥ | | 13||

सर्वगः सर्वविद्धानुर्विष्वक्सेनो जनार्दनः।
sarvagaḥ sarvavidbhānurviṣvakseno janārdanaḥ |
वेदो वेदविदव्यङ्गो वेदाङ्गो वेदवित् कविः॥ १४॥
vedo vedavidavyaṅgo vedāṅgo vedavit kaviḥ | | 14||

लोकाध्यक्षः सुराध्यक्षो धर्माध्यक्षः कृताकृतः।
lokādhyakṣaḥ surādhyakṣo dharmādhyakṣaḥ kṛtākṛtaḥ |
चतुरात्मा चतुर्व्यूहश्चतुर्दृष्ट्रश्चतुर्भुजः॥ १५॥
caturātmā caturvyūhaścaturdaṃṣṭraścaturbhujaḥ || 15||

भ्राजिष्णुर्भोजनं भोक्ता सहिष्णुर्जगदादिजः।
bhrājiṣṇurbhojanam bhoktā sahiṣṇurjagadādijaḥ |
अनघो विजयो जेता विश्वयोनिः पुनर्वसुः॥ १६॥
anagho vijayo jetā viśvayoniḥ punarvasuḥ | | 16||

उपेन्द्रो वामनः प्रांशुरमोघः शुचिरूर्जितः।
upendro vāmanaḥ prāmśuramoghaḥ śucirūrjitaḥ ।
अतीन्द्रः संग्रहः सर्गो धृतात्मा नियमो यमः॥ १७॥
atīndraḥ saṅgrahaḥ sargo dhṛtātmā niyamo yamaḥ ।। 17।।

वेद्यो वेद्यः सदायोगी वीरहा माधवो मधुः। vedyo vaidyaḥ sadāyogī vīrahā mādhavo madhuḥ। अतीन्द्रियो महामायो महोत्साहो महाबलः॥ १८॥ atīndriyo mahāmāyo mahotsāho mahābalaḥ।। 18।।

महाबुद्धिर्महावीयों महाशक्तिर्महाद्युतिः।
mahābuddhirmahāvīryo mahāśaktirmahādyutiḥ।
अनिर्देश्यवपुः श्रीमानमेयात्मा महाद्रिधृक्॥ १९॥
anirdeśyavapuḥ śrīmānameyātmā mahādridhṛk ।। 19।।

महेष्वासो महीभर्ता श्रीनिवासः सतां गतिः।
maheşvāso mahībhartā śrīnivāsaḥ satām gatiḥ।
अनिरुद्धः सुरानन्दो गोविन्दो गोविदां पतिः॥ २०॥
aniruddhaḥ surānando govindo govidām patiḥ।। 20।।

मरीचिर्दमनो हंसः सुपर्णो भुजगोत्तमः।
marīcirdamano hamsaḥ suparņo bhujagottamaḥ।
हिरण्यनाभः सुतपाः पद्मनाभः प्रजापतिः॥ २१॥
hiraṇyanābhaḥ sutapāḥ padmanābhaḥ prajāpatiḥ ।। 21।।

अमृत्युः सर्वदृक् सिंहः सन्धाता सन्धिमान् स्थिरः। amṛtyuḥ sarvadṛk simhaḥ sandhātā sandhimān sthiraḥ । अजो दुर्मर्षणः शास्ता विश्रुतात्मा सुरारिहा ॥ २२ ॥ ajo durmarṣaṇaḥ śāstā viśrutātmā surārihā ॥ 22 ॥

गुरुर्गुरुतमो धाम सत्यः सत्यपराक्रमः।
gururgurutamo dhāma satyaḥ satyaparākramaḥ।
निमिषोऽनिमिषः स्त्रग्वी वाचरपतिरुदारधीः॥ २३॥
nimiṣo'nimiṣaḥ sragvī vācaspatirudāradhīḥ।। 23।।

अग्रणीर्ग्रामणीः श्रीमान् न्यायो नेता समीरणः।
agraṇīrgrāmaṇīḥ śrīmān nyāyo netā samīraṇaḥ ।
सहस्त्रमूर्धा विश्वातमा सहस्त्राक्षः सहस्त्रपात्॥ २४॥
sahasramūrdhā viśvātmā sahasrākṣaḥ sahasrapāt ।। 24।।

आवर्तनो निवृत्तात्मा संवृतः संप्रमर्दनः।
āvartano nivṛttātmā samvṛtaḥ sampramardanaḥ।
अहः संवर्तको विह्नरिनलो धरणीधरः॥ २५॥
ahaḥ samvartako vahniranilo dharaṇīdharaḥ।। 25।।

सुप्रसादः प्रसन्नात्मा विश्वधृग्विश्वभुग्विभुः।
suprasādaḥ prasannātmā viśvadhṛgviśvabhugvibhuḥ ।
सत्कर्ता सत्कृतः साधुर्जहुर्नारायणो नरः॥ २६॥
satkartā satkṛtaḥ sādhurjahnurnārāyaṇo naraḥ ।। 26।।

असंख्येयोऽप्रमेयात्मा विशिष्टः शिष्टकृच्छुचिः।
asankhyeyo'prameyātmā viśiṣṭaḥ śiṣṭakṛcchuciḥ ।
सिद्धार्थः सिद्धसंकल्पः सिद्धिदः सिद्धिसाधनः॥ २७॥
siddhārthaḥ siddhasankalpaḥ siddhidaḥ siddhisādhanaḥ ।। 27।।

वृषाही वृषभो विष्णुर्वृषपर्वा वृषोदरः।
vṛṣāhī vṛṣabho viṣṇurvṛṣaparvā vṛṣodaraḥ।
वर्धनो वर्धमानश्च विविक्तः श्रुतिसागरः॥ २८॥
vardhano vardhamānaśca viviktah śrutisāgarah!! 28!!

सुभुजो दुर्धरो वाग्मी महेन्द्रो वसुदो वसुः। subhujo durdharo vāgmī mahendro vasudo vasuḥ। नैकरूपो बृहदूपः शिपिविष्टः प्रकाशनः॥ २९॥ naikarūpo bṛhadrūpaḥ śipiviṣṭaḥ prakāśanaḥ।। 29।। ओजस्तेजोद्युतिधरः प्रकाशात्मा प्रतापनः।
ojastejodyutidharaḥ prakāśātmā pratāpanaḥ ।
ऋद्धः स्पष्टाक्षरो मन्त्रश्चन्द्रांशुभार्त्करद्युतिः॥ ३०॥
rddhaḥ spaṣṭākṣaro mantraścandrāṁśurbhāskaradyutiḥ ॥ 30॥

अमृतांशूद्भवो भानुः शशबिन्दुः सुरेश्वरः।
amṛtāmśūdbhavo bhānuḥ śaśabinduḥ sureśvaraḥ।
औषधं जगतः सेतुः सत्यधर्मपराक्रमः॥ ३१॥
auṣadham jagataḥ setuḥ satyadharmaparākramaḥ।। 31।।

भूतभव्यभवन्नाथः पवनः पावनोऽनलः।
bhūtabhavyabhavannāthaḥ pavanaḥ pāvano'nalaḥ।
कामहा कामकृत्कान्तः कामः कामप्रदः प्रभुः॥ ३२॥
kāmahā kāmakṛtkāntaḥ kāmaḥ kāmapradaḥ prabhuḥ ।। 32।।

युगादिकृद्युगावर्तो नैकमायो महाशनः।
yugādikṛdyugāvarto naikamāyo mahāśanaḥ।
अदृश्यो व्यक्तरूपश्च सहस्रजिदनन्तजित्॥ ३३॥
adṛśyo vyaktarūpaśca sahasrajidanantajit ।। 33।।

इष्टोऽविशिष्टः शिष्टेष्टः शिखण्डी नहुषो वृषः।
iṣṭo'viśiṣṭaḥ śiṣṭeṣṭaḥ śikhaṇḍī nahuṣo vṛṣaḥ ।
कोधहा कोधकृत्कर्ता विश्वबाहुर्महीधरः॥ ३४॥
krodhahā krodhakṛtkartā viśvabāhurmahīdharaḥ ।। 34।।

अच्युतः प्रथितः प्राणः प्राणदो वासवानुजः।
acyutaḥ prathitaḥ prāṇaḥ prāṇado vāsavānujaḥ |
अपांनिधिरधिष्ठानमप्रमत्तः प्रतिष्ठितः॥ ३५॥
apānnidhiradhiṣṭhānamapramattaḥ pratiṣṭhitaḥ | | 35||

स्कन्दः स्कन्दधरो धुर्यो वरदो वायुवाहनः।
skandaḥ skandadharo dhuryo varado vāyuvāhanaḥ।
वासुदेवो बृहद्भानुरादिदेवः पुरन्दरः॥ ३६॥
vāsudevo bṛhadbhānurādidevaḥ purandaraḥ।। 36।।

अशोकस्तारणस्तारः शूरः शोरिर्जनश्वरः।
aśokastāraṇastāraḥ śūraḥ śaurirjaneśvaraḥ।
अनुकूलः शतावर्तः पद्मी पद्मिनभेक्षणः॥ ३७॥
anukūlaḥ śatāvartaḥ padmī padmanibhekṣaṇaḥ।। 37।।

पद्मनाभोऽरविन्दाक्षः पद्मगर्भः शरीरभृत्।

padmanābho'ravindākṣaḥ padmagarbhaḥ śarīrabhṛt।

महर्द्धिऋदो वृद्धात्मा महाक्षो गरुडध्वजः॥ ३८॥

maharddhirṛddho vṛddhātmā mahākṣo garuḍadhvajaḥ ।। 38।।

अतुलः शरभो भीमः समयज्ञो हविर्हरिः।
atulaḥ śarabho bhīmaḥ samayajño havirhariḥ।
सर्वलक्षणलक्षण्यो लक्ष्मीवान् समितिञ्जयः॥ ३९॥
sarvalakṣaṇalakṣaṇyo lakṣmīvān samitiñjayaḥ।। 39।।

विक्षरो रोहितो मार्गो हेतुर्दामोदरः सहः।
vikṣaro rohito mārgo heturdāmodaraḥ sahaḥ।
महीधरो महाभागो वेगवानमिताशनः॥ ४०॥
mahīdharo mahābhāgo vegavānamitāśanaḥ। 40।।

उद्भवः क्षोभणो देवः श्रीगर्भः परमेश्वरः।
udbhavaḥ kṣobhaṇo devaḥ śrīgarbhaḥ parameśvaraḥ।
करणं कारणं कर्ता विकर्ता गहनो गुहः॥ ४१॥
karaṇam kāraṇam kartā vikartā gahano guhaḥ।। 41।।

व्यवसायो व्यवस्थानः संस्थानः स्थानदो ध्रुवः।
vyavasāyo vyavasthānaḥ samsthānaḥ sthānado dhruvaḥ।
परर्द्धिः परमस्पष्टस्तुष्टः पुष्टः शुभेक्षणः॥ ४२॥
pararddhiḥ paramaspaṣṭastuṣṭaḥ puṣṭaḥ śubhekṣaṇaḥ ॥ 42॥

रामो विरामो विरजो मार्गो नेयो नयोऽनयः।
rāmo virāmo virajo mārgo neyo nayo'nayaḥ।
वीरः शक्तिमतां श्रेष्ठो धर्मो धर्मविदुत्तमः॥ ४३॥
vīraḥ śaktimatām śreṣṭho dharmo dharmaviduttamaḥ।। 43।।

वेकुण्ठः पुरुषः प्राणः प्राणदः प्रणवः पृथुः।
vaikunthah purusah prāṇah prāṇadah praṇavah pṛthuh!
हिरण्यगर्भः शत्रुघ्नो व्याप्तो वायुरधोक्षजः॥ ४४॥
hiraṇyagarbhah śatrughno vyāpto vāyuradhokṣajaḥ!! 44!!

ऋतुः सुदर्शनः कालः परमेष्ठी परिग्रहः।
rtuḥ sudarśanaḥ kālaḥ parameṣṭhī parigrahaḥ।
उग्रः संवत्सरो दक्षो विश्रामो विश्वदक्षिणः॥ ४५॥
ugraḥ saṃvatsaro dakṣo viśrāmo viśvadakṣiṇaḥ।। 45।।

विस्तारः स्थावरस्थाणुः प्रमाणं बीजमव्ययम्।
vistāraḥ sthāvarasthāṇuḥ pramāṇaṁ bījamavyayam ।
अथोऽनथों महाकोशो महाभोगो महाधनः॥ ४६॥
artho'nartho mahākośo mahābhogo mahādhanaḥ ।। 46।।

अनिर्विणणः स्थिविष्ठोऽभूर्धर्मयूपो महामखः।
anirvinnah sthaviştho'bhūrdharmayūpo mahāmakhaḥ।
नक्षत्रनेमिर्नक्षत्री क्षमः क्षामः समीहनः॥ ४७॥
nakṣatranemirnakṣatrī kṣamaḥ kṣāmaḥ samīhanaḥ ।। 47।।

यज्ञ इज्यो महेज्यश्च क्रतुः सत्रं सतां गतिः।
yajña ijyo mahejyaśca kratuḥ satram satām gatiḥ।
सर्वदर्शी विमुक्तात्मा सर्वज्ञो ज्ञानमुत्तमम्॥ ४८॥
sarvadarśī vimuktātmā sarvajño jñānamuttamam ।। 48।।

सुव्रतः सुमुखः सूक्ष्मः सुघोषः सुखदः सुहृत्। suvrataḥ sumukhaḥ sūkṣmaḥ sughoṣaḥ sukhadaḥ suhṛt! मनोहरो जितकोधो वीरबाहुर्विदारणः॥ ४९॥ manoharo jitakrodho vīrabāhurvidāraṇaḥ ॥ 49॥ स्वापनः स्ववशो व्यापी नैकात्मा नैककर्मकृत्। svāpanaḥ svavaśo vyāpī naikātmā naikakarmakṛt। वत्सरो वत्सलो वत्सी रत्नगर्भो धनेश्वरः॥ ५०॥ vatsaro vatsalo vatsī ratnagarbho dhaneśvaraḥ॥ 50॥

धर्मगुब्धर्मकृद्धर्मी सदसत्क्षरमक्षरम्।
dharmagubdharmakṛddharmī sadasatkṣaramakṣaram ।
अविज्ञाता सहस्रांशुर्विधाता कृतलक्षणः॥ ५१॥
avijñātā sahasrāmśurvidhātā kṛtalakṣaṇaḥ ।। 51।।

गभस्तिनेमिः सत्त्वस्थः सिंहो भूतमहेश्वरः।
gabhastinemiḥ sattvasthaḥ simho bhūtamaheśvaraḥ।
आदिदेवो महादेवो देवेशो देवभृदुरुः॥ ५२॥
ādidevo mahādevo deveśo devabhṛdguruḥ ॥ 52॥

उत्तरो गोपतिगोंता ज्ञानगम्यः पुरातनः।
uttaro gopatirgoptā jñānagamyaḥ purātanaḥ।
शरीरभूतभृद्धोक्ता कपीन्द्रो भूरिदक्षिणः॥ ५३॥
śarīrabhūtabhṛdbhoktā kapīndro bhūridakṣiṇaḥ॥ 53॥

सोमपोऽमृतपः सोमः पुरुजित्पुरुसत्तमः।
somapo'mṛtapaḥ somaḥ purujitpurusattamaḥ ।
विनयो जयः सत्यसन्धो दाशार्हः सात्त्वतांपतिः॥ ५४॥
vinayo jayaḥ satyasandho dāśārhaḥ sāttvatāmpatiḥ ।। 54।।

जीवो विनयितासाक्षी मुकुन्दोऽमितविक्रमः।
jīvo vinayitāsākṣī mukundo'mitavikramaḥ।
अम्भोनिधिरनन्तात्मा महोदिधशयोऽन्तकः॥ ५५॥
ambhonidhiranantātmā mahodadhiśayo'ntakaḥ।। 55।।

अजो महार्हः स्वाभाव्यो जितामित्रः प्रमोदनः।
ajo mahārhaḥ svābhāvyo jitāmitraḥ pramodanaḥ।
आनन्दो नन्दनो नन्दः सत्यधर्मा त्रिविक्रमः॥ ५६॥
ānando nandano nandaḥ satyadharmā trivikramaḥ।। 56।।

महर्षिः कपिलाचार्यः कृतज्ञो मेदिनीपतिः।
maharşiḥ kapilācāryaḥ kṛtajño medinīpatiḥ।
त्रिपदस्त्रिदशाध्यक्षो महाशृङ्गः कृतान्तकृत्॥ ५७॥
tripadastridaśādhyakṣo mahāśṛṅgaḥ kṛtāntakṛt ॥ 57॥

महावराहो गोविन्दः सुषेणः कनकाङ्गदी।
mahāvarāho govindaḥ suṣeṇaḥ kanakāṅgadī।
गुह्यो गभीरो गहनो गुप्तश्चकगदाधरः॥ ५८॥
guhyo gabhīro gahano guptaścakragadādharaḥ॥ 58॥

वेधाः स्वाङ्गोऽजितः कृष्णो दृढः संकर्षणोऽच्युतः। vedhāḥ svāṅgo'jitaḥ kṛṣṇo dṛḍhaḥ saṅkarṣaṇo'cyutaḥ । वरुणो वारुणो वृक्षः पुष्कराक्षो महामनाः॥ ५९॥ varuṇo vāruṇo vṛkṣaḥ puṣkarākṣo mahāmanāḥ ।। 59।। भगवान् भगहाऽऽनन्दी वनमाली हलायुधः।
bhagavān bhagahā"nandī vanamālī halāyudhaḥ।
आदित्यो ज्योतिरादित्यः सहिष्णुर्गतिसत्तमः॥ ६०॥
ādityo jyotirādityaḥ sahiṣṇurgatisattamaḥ।। 60।।

सुधन्वा खण्डपरशुद्रिणो द्रविणप्रदः।
sudhanvā khaṇḍaparaśurdāruṇo draviṇapradaḥ |
दिवःस्पृक् सर्वदृग्व्यासो वाचस्पतिरयोनिजः॥ ६१॥
divaḥspṛk sarvadṛgvyāso vācaspatirayonijaḥ | | 61| |

त्रिसामा सामगः साम निर्वाणं भेषजं भिषक्।
trisāmā sāmagaḥ sāma nirvāṇam bheṣajam bhiṣak।
संन्यासकृच्छमः शान्तो निष्ठा शान्तिः परायणम्॥ ६२॥
sannyāsakṛcchamaḥ śānto niṣṭhā śāntiḥ parāyaṇam ।। 62।।

शुभाङ्गः शान्तिदः स्रष्टा कुमुदः कुवलेशयः। śubhāṅgaḥ śāntidaḥ sraṣṭā kumudaḥ kuvaleśayaḥ । गोहितो गोपतिगोंता वृषभाक्षो वृषप्रियः॥ ६३॥ gohito gopatirgoptā vṛṣabhākṣo vṛṣapriyaḥ ।। 63।।

अनिवर्ती निवृत्तात्मा संक्षेप्ता क्षेमकृच्छिवः।
anivartī nivṛttātmā saṅkṣeptā kṣemakṛcchivaḥ।
श्रीवत्सवक्षाः श्रीवासः श्रीपतिः श्रीमतांवरः॥ ६४॥
śrīvatsavakṣāḥ śrīvāsaḥ śrīpatiḥ śrīmatāṁvaraḥ।। 64।।

श्रीदः श्रीशः श्रीनिवासः श्रीनिधिः श्रीविभावनः। śrīdaḥ śrīśaḥ śrīnivāsaḥ śrīnidhiḥ śrīvibhāvanaḥ। श्रीधरः श्रीकरः श्रेयः श्रीमाँ ह्लोकत्रयाश्रयः॥ ६५॥ śrīdharaḥ śrīkaraḥ śreyaḥ śrīmāmllokatrayāśrayaḥ।। 65।।

स्वक्षः स्वङ्गः शतानन्दो नन्दिज्योतिर्गणेश्वरः।
svakṣaḥ svaṅgaḥ śatānando nandirjyotirgaṇeśvaraḥ ।
विजितात्माऽविधेयात्मा सत्कीर्तिश्छिन्नसंशयः॥ ६६॥
vijitātmā'vidheyātmā satkīrtiśchinnasaṁśayaḥ ।। 66।।

उदीर्णः सर्वतश्रक्षुरनीशः शाश्वतस्थिरः।
udīrṇaḥ sarvataścakṣuranīśaḥ śāśvatasthiraḥ ।
भूशयो भूषणो भूतिविशोकः शोकनाशनः॥ ६७॥
bhūśayo bhūṣaṇo bhūtirviśokaḥ śokanāśanaḥ ।। 67।।

अर्चिष्मानर्चितः कुम्भो विशुद्धात्मा विशोधनः।
arcişmānarcitaḥ kumbho viśuddhātmā viśodhanaḥ।
अनिरुद्धोऽप्रतिरथः प्रद्युम्नोऽमितविक्रमः॥ ६८॥
aniruddho'pratirathaḥ pradyumno'mitavikramaḥ।। 68।।

कालनेमिनिहा वीरः शोरिः शूरजनेश्वरः।
kālaneminihā vīraḥ śauriḥ śūrajaneśvaraḥ।
त्रिलोकात्मा त्रिलोकेशः केशवः केशिहा हरिः॥ ६९॥
trilokātmā trilokeśaḥ keśavaḥ keśihā hariḥ।। 69।।

कामदेवः कामपालः कामी कान्तः कृतागमः।
kāmadevaḥ kāmapālaḥ kāmī kāntaḥ kṛtāgamaḥ।
अनिर्देश्यवपुर्विष्णुर्वीरोऽनन्तो धनंजयः॥ ७०॥
anirdeśyavapurviṣṇurvīro'nanto dhanañjayaḥ।। 70।।

ब्रह्मण्यो ब्रह्मकृद् ब्रह्मा ब्रह्म ब्रह्मविवर्धनः।
brahmanyo brahmakṛd brahmā brahma brahmavivardhanaḥ।
ब्रह्मविद् ब्राह्मणो ब्रह्मी ब्रह्मज्ञो ब्राह्मणप्रियः॥ ७१॥
brahmavid brāhmano brahmī brahmajño brāhmanapriyaḥ।। 71।।

महाक्रमो महाकर्मा महातेजा महोरगः।
mahākramo mahākarmā mahātejā mahoragaḥ ।
महाक्रतुर्महायज्वा महायज्ञो महाहविः॥ ७२॥
mahākraturmahāyajvā mahāyajño mahāhaviḥ ।। 72।।

स्तव्यः स्तवप्रियः स्तोत्रं स्तुतिः स्तोता रणप्रियः। stavyaḥ stavapriyaḥ stotram stutiḥ stotā raṇapriyaḥ । पूर्णः पूरियता पुण्यः पुण्यकीर्तिरनामयः॥ ७३॥ pūrṇaḥ pūrayitā puṇyaḥ puṇyakīrtiranāmayaḥ ।। 73।।

मनोजवस्तीर्थकरो वसुरेता वसुप्रदः।
manojavastīrthakaro vasuretā vasupradaḥ।
वसुप्रदो वासुदेवो वसुर्वसुमना हविः॥ ७४॥
vasuprado vāsudevo vasurvasumanā haviḥ।। 74।।

सद्गतिः सत्कृतिः सत्ता सद्भृतिः सत्परायणः।
sadgatiḥ satkṛtiḥ sattā sadbhūtiḥ satparāyaṇaḥ ।
शूरसेनो यदुश्रेष्ठः सन्निवासः सुयामुनः॥ ७५॥
śūraseno yaduśreṣṭhaḥ sannivāsaḥ suyāmunaḥ ।। 75।।

भूतावासो वासुदेवः सर्वासुनिलयोऽनलः।
bhūtāvāso vāsudevaḥ sarvāsunilayo'nalaḥ।
दर्पहा दर्पदो द्दपो दुर्घरोऽथापराजितः॥ ७६॥
darpahā darpado dṛpto durdharo'thāparājitaḥ।। 76।।

विश्वमूर्तिर्महामूर्तिर्दिप्तमूर्तिरमूर्तिमान्।
viśvamūrtirmahāmūrtirdīptamūrtiramūrtimān।
अनेकमूर्तिरव्यक्तः शतमूर्तिः शताननः॥ ७७॥
anekamūrtiravyaktaḥ śatāmūrtiḥ śatānanaḥ ।। 77।।

एको नैकः सवः कः किं यत्तत् पदमनुत्तमम्।
eko naikaḥ savaḥ kaḥ kiṁ yattat padamanuttamam।
लोकबन्धुलींकनाथो माधवो भक्तवत्सलः॥ ७८॥
lokabandhurlokanātho mādhavo bhaktavatsalaḥ ।। 78।।

सुवर्णवर्णो हेमाङ्गो वराङ्गश्चन्दनाङ्गदी।
suvarṇavarṇo hemāṅgo varāṅgaścandanāṅgadī।
वीरहा विषमः शून्यो घृताशीरचलश्चलः॥ ७९॥
vīrahā viṣamaḥ śūnyo ghṛtāśīracalaścalaḥ ।। 79।।

अमानी मानदो मान्यो लोकस्वामी त्रिलोकधृक्।
amānī mānado mānyo lokasvāmī trilokadhṛk।
सुमेधा मेधजो धन्यः सत्यमेधा धराधरः॥ ८०॥
sumedhā medhajo dhanyaḥ satyamedhā dharādharaḥ।। 80।।

तेजोवृषो द्युतिधरः सर्वशस्त्रभृतां वरः।
tejovṛṣo dyutidharaḥ sarvaśastrabhṛtām varaḥ |
प्रग्रहो निग्रहो व्यग्रो नैकशृङ्गो गदाग्रजः॥ ८१॥
pragraho nigraho vyagro naikaśṛṅgo gadāgrajaḥ | | 81||

चतुर्मार्तिश्चतुर्बाहुश्चतुर्व्याहश्चतुर्गातः।
caturmūrtiscaturbāhuscaturvyūhascaturgatiḥ।
चतुरात्मा चतुर्भावश्चतुर्वेद्विदेकपात्॥ ८२॥
caturātmā caturbhāvascaturvedavidekapāt ।। 82।।

समावर्तोऽनिवृत्तात्मा दुर्जयो दुरतिक्रमः।
samāvarto'nivṛttātmā durjayo duratikramaḥ।
दुर्लभो दुर्गमो दुर्गो दुरावासो दुरारिहा॥ ८३॥
durlabho durgamo durgo durāvāso durārihā।। 83।।

शुभाङ्गो लोकसारङ्गः सुतन्तुस्तन्तुवर्धनः। śubhāṅgo lokasāraṅgaḥ sutantustantuvardhanaḥ। इन्द्रकर्मा महाकर्मा कृतकर्मा कृतागमः॥ ८४॥ indrakarmā mahākarmā kṛtakarmā kṛtāgamaḥ।। 84।। उद्भवः सुन्दरः सुन्दो रत्ननाभः सुलोचनः। udbhavaḥ sundaraḥ sundo ratnanābhaḥ sulocanaḥ। अर्को वाजसनः शृङ्गी जयन्तः सर्वविज्ञयी॥ ८५॥ arko vājasanaḥ śṛṅgī jayantaḥ sarvavijjayī ॥ ८५॥

सुवर्णिबन्दुरक्षोभ्यः सर्ववागीश्वरेश्वरः।
suvarṇabindurakṣobhyaḥ sarvavāgīśvareśvaraḥ।
महाहदो महागर्तो महाभूतो महानिधिः॥ ८६॥
mahāhrado mahāgarto mahābhūto mahānidhiḥ।। 86।।

कुमुदः कुन्दरः कुन्दः पर्जन्यः पावनोऽनिलः। kumudaḥ kundaraḥ kundaḥ parjanyaḥ pāvano'nilaḥ । अमृतांशोऽमृतवपुः सर्वज्ञः सर्वतोमुखः॥ ८७॥ amṛtāmśo'mṛtavapuḥ sarvajñaḥ sarvatomukhaḥ ।। 87।।

सुलभः सुव्रतः सिद्धः शत्रुजिच्छत्रुतापनः।
sulabhaḥ suvrataḥ siddhaḥ śatrujicchatrutāpanaḥ ।
न्यग्रोधोऽदुम्बरोऽश्वत्थश्चाणूरान्ध्रनिषूदनः॥ ८८॥
nyagrodho'dumbaro'śvatthaścāṇūrāndhraniṣūdanaḥ ।। 88।।

सहस्रार्चिः सप्तजिह्नः सप्तेधाः सप्तवाहनः।
sahasrārciḥ saptajihvaḥ saptaidhāḥ saptavāhanaḥ ।
अमूर्तिरनघोऽचिन्त्यो भयकृद्भयनाश्चनः॥ ८९॥
amūrtiranagho'cintyo bhayakṛdbhayanāśanaḥ ।। 89।।

अणुर्बृहत्कृशः स्थूलो गुणभृन्निर्गुणो महान्।
anurbrhatkrsah sthulo gunabhrnnirguno mahan ।
अधृतः स्वधृतः स्वास्यः प्राग्वंशो वंशवर्धनः॥ ९०॥
adhrtah svadhrtah svasyah pragvamso vamsavardhanah ॥ 90॥

भारभृत् कथितो योगी योगीशः सर्वकामदः।
bhārabhṛt kathito yogī yogīśaḥ sarvakāmadaḥ।
आश्रमः श्रमणः क्षामः सुपणे वायुवाहनः॥ ९१॥
āśramaḥ śramaṇaḥ kṣāmaḥ suparṇo vāyuvāhanaḥ।। 91।।

धनुर्धरो धनुर्वेदो दण्डो दमयिता दमः। dhanurdharo dhanurvedo daṇḍo damayitā damaḥ। अपराजितः सर्वसहो नियन्ताऽनियमोऽयमः॥ ९२॥ aparājitaḥ sarvasaho niyantā'niyamo'yamaḥ।। 92।।

सत्त्ववान् सात्त्विकः सत्यः सत्यधर्मपरायणः।
sattvavān sāttvikaḥ satyaḥ satyadharmaparāyaṇaḥ।
अभिप्रायः प्रियाहोऽर्हः प्रियकृत् प्रीतिवर्धनः॥ ९३॥
abhiprāyaḥ priyārho'rhaḥ priyakṛt prītivardhanaḥ।। 93।।

विहायसगतिज्योंतिः सुरुचिर्हृतभुग्विभुः। vihāyasagatirjyotiḥ surucirhutabhugvibhuḥ। रविरिचेनः सूर्यः सविता रविलोचनः॥ ९४॥ ravirvirocanaḥ sūryaḥ savitā ravilocanaḥ।। 94।। अनन्तो हुतभुग्भोक्ता सुखदो नैकजोऽग्रजः। ananto hutabhugbhoktā sukhado naikajo'grajaḥ। अनिर्विण्णः सदामषी लोकाधिष्ठानमद्भुतः॥ ९५॥ anirviṇṇaḥ sadāmarṣī lokādhiṣṭhānamadbhutaḥ।। 95।।

सनात्मनातनतमः कपिलः कपिरव्ययः।
sanātsanātanatamaḥ kapilaḥ kapiravyayaḥ ।
स्वस्तिदः स्वस्तिकृत्स्वस्ति स्वस्तिभुक्त्वस्तिदक्षिणः॥ ९६॥
svastidaḥ svastikṛtsvasti svastibhuksvastidakṣiṇaḥ ।। 96।।

अरोद्रः कुण्डली चक्री विक्रम्यूर्जितशासनः।
araudraḥ kuṇḍalī cakrī vikramyūrjitaśāsanaḥ।
शब्दातिगः शब्दसहः शिशिरः शर्वरीकरः॥ ९७॥
śabdātigaḥ śabdasahaḥ śiśiraḥ śarvarīkaraḥ।। 97।।

अक्रूरः पेशलो दक्षो दक्षिणः क्षमिणांवरः।
akrūraḥ peśalo dakṣo dakṣiṇaḥ kṣamiṇāṁvaraḥ।
विद्वत्तमो वीतभयः पुण्यश्रवणकीर्तनः॥ ९८॥
vidvattamo vītabhayaḥ puṇyaśravaṇakīrtanaḥ।। 98।।

उत्तारणो दुष्कृतिहा पुण्यो दुःस्वप्तनाशनः।
uttāraņo duṣkṛtihā puṇyo duḥsvapnanāśanaḥ।
वीरहा रक्षणः सन्तो जीवनः पर्यवस्थितः॥ ९९॥
vīrahā rakṣaṇaḥ santo jīvanaḥ paryavasthitaḥ।। 99।।

अनन्तरूपोऽनन्तश्रीर्जितमन्युर्भयापहः।
anantarūpo'nantaśrīrjitamanyurbhayāpahaḥ।
चतुरश्रो गभीरात्मा विदिशो व्यादिशो दिशः॥ १००॥
caturaśro gabhīrātmā vidiśo vyādiśo diśaḥ।। 100।।

अनादिर्भूर्भुवो लक्ष्मीः सुवीरो रुचिराङ्गदः।
anādirbhūrbhuvo lakṣmīḥ suvīro rucirāṅgadaḥ।
जननो जनजन्मादिर्भीमो भीमपराक्रमः॥ १०१॥
janano janajanmādirbhīmo bhīmaparākramaḥ।। 101।।

आधारनिलयोऽधाता पुष्पहासः प्रजागरः।
ādhāranilayo'dhātā puṣpahāsaḥ prajāgaraḥ |
ऊर्ध्वगः सत्पथाचारः प्राणदः प्रणवः पणः॥ १०२॥
ūrdhvagaḥ satpathācāraḥ prāṇadaḥ praṇavaḥ paṇaḥ | | 102||

प्रमाणं प्राणिनलयः प्राणभृतप्राणजीवनः।

pramāṇam prāṇanilayaḥ prāṇabhṛtprāṇajīvanaḥ ।

तत्त्वं तत्त्वविदेकात्मा जन्ममृत्युजरातिगः॥ १०३॥

tattvam tattvavidekātmā janmamṛtyujarātigaḥ ।। 103।।

भूर्भुवः स्वस्तरुस्तारः सविता प्रिपतामहः।
bhūrbhuvaḥ svastarustāraḥ savitā prapitāmahaḥ ।
यज्ञो यज्ञपतिर्यज्वा यज्ञाङ्गो यज्ञवाहनः॥ १०४॥
yajño yajñapatiryajvā yajñāṅgo yajñavāhanaḥ ।। 104।।

यज्ञभृद् यज्ञकृद् यज्ञी यज्ञभुग् यज्ञसाधनः।
yajñabhṛd yajñakṛd yajñī yajñabhug yajñasādhanaḥ।
यज्ञान्तकृद् यज्ञगुह्यमन्नमन्नाद एव च॥ १०५॥
yajñāntakṛd yajñaguhyamannamannāda eva ca ।। 105।।

आत्मयोनिः स्वयंजातो वैखानः सामगायनः।
ātmayoniḥ svayañjāto vaikhānaḥ sāmagāyanaḥ ।
देवकीनन्दनः स्त्रष्टा क्षितीशः पापनाशनः॥ १०६॥
devakīnandanaḥ sraṣṭā kṣitīśaḥ pāpanāśanaḥ ।। 106।।

शक्षभृत्नन्दकी चक्री शार्ष्वधन्वा गदाधरः। śańkhabhṛnnandakī cakrī śārṅgadhanvā gadādharaḥ। रथाङ्गपाणिरक्षोभ्यः सर्वप्रहरणायुधः॥ १०७॥ rathāṅgapāṇirakṣobhyaḥ sarvapraharaṇāyudhaḥ।। 107।।

सर्वप्रहरणायुध ॐ नम इति। sarvapraharaṇāyudha om nama iti।

वनमाली गदी शार्झी शङ्की चकी च नन्दकी।
vanamālī gadī śārṅgī śaṅkhī cakrī ca nandakī।
श्रीमान् नारायणो विष्णुर्वासुदेवोऽभिरक्षतु॥ १०८॥
śrīmān nārāyaņo viṣṇurvāsudevo'bhirakṣatu ।। 108।।

श्री वासुदेवोऽभिरक्षतु ॐ नम इति।

śrī vāsudevo'bhirakṣatu om nama iti |

The 1000 names end here.

भीष्म उवाच bhīṣma uvāca -

इतीदं कीर्तनीयस्य केशवस्य महात्मनः।

itīdam kīrtanīyasya keśavasya mahātmanaḥ |

नाम्नां सहस्रं दिव्यानामशेषेण प्रकीर्तितम्॥१॥

nāmnām sahasram divyānāmaśeṣeṇa prakīrtitam || 1||

य इदं शृणुयान्नित्यं यश्चापि परिकीर्तयत्।
ya idam śṛṇuyānnityam yaścāpi parikīrtayet।
नाशुमं प्राप्नुयात्किंचित्सोऽमुत्रेह च मानवः॥ २॥
nāśubham prāpnuyātkiñcitso'mutreha ca mānavaḥ ।। 2।।

वेदान्तगो ब्राह्मणः स्यातक्षत्रियो विजयी भवेत्।
vedāntago brāhmaṇaḥ syātkṣatriyo vijayī bhavet।
वेश्यो धनसमृद्धः स्याच्छूद्रः सुखमवाप्रयात्॥ ३॥
vaiśyo dhanasamṛddhaḥ syācchūdraḥ sukhamavāpnuyāt ॥ ३॥

धर्मार्थी प्राप्नुयाद्धर्ममथार्थी चार्थमाप्नुयात्।
dharmārthī prāpnuyāddharmamarthārthī cārthamāpnuyāt!
कामानवाप्नुयात्कामी प्रजार्थी प्राप्नुयात्प्रजाम्॥ ४॥
kāmānavāpnuyātkāmī prajārthī prāpnuyātprajām ॥ ४॥

भक्तिमान् यः सदोत्थाय शुचिस्तद्गतमानसः।
bhaktimān yaḥ sadotthāya śucistadgatamānasaḥ।
सहस्रं वासुदेवस्य नाम्नामेतत्प्रकीर्तयत्॥ ५॥
sahasram vāsudevasya nāmnāmetatprakīrtayet ॥ 5॥

यशः प्राप्तोति विपुलं ज्ञातिप्राधान्यमेव च ।
yaśaḥ prāpnoti vipulam jñātiprādhānyameva ca ।
अचलां श्रियमाप्तोति श्रेयः प्राप्तोत्यनुत्तमम् ॥ ६ ॥
acalām śriyamāpnoti śreyaḥ prāpnotyanuttamam । । 6 । ।

न भयं क्वचिदाप्तोति वीर्यं तेजश्च विन्दति।
na bhayam kvacidāpnoti vīryam tejaśca vindati।
भवत्यरोगो द्युतिमान्बलरूपगुणान्वितः॥ ७॥
bhavatyarogo dyutimānbalarūpaguṇānvitaḥ ॥ ७॥

रोगार्तो मुच्यते रोगाद्वद्धो मुच्येत बन्धनात्।
rogārto mucyate rogādbaddho mucyeta bandhanāt।
भयान्मुच्येत भीतस्तु मुच्येतापन्न आपदः॥ ८॥
bhayānmucyeta bhītastu mucyetāpanna āpadaḥ॥ 8॥

दुर्गाण्यतितरत्याशु पुरुषः पुरुषोत्तमम्।
durgāṇyatitaratyāśu puruṣaḥ puruṣottamam ।
स्तुवन्नामसहस्रेण नित्यं भक्तिसमन्वितः॥ ९॥
stuvannāmasahasreṇa nityaṁ bhaktisamanvitaḥ ।। ९।।

वासुदेवाश्रयो मत्यों वासुदेवपरायणः।
vāsudevāśrayo martyo vāsudevaparāyaṇaḥ।
सर्वपापविशुद्धात्मा याति ब्रह्म सनातनम्॥ १०॥
sarvapāpaviśuddhātmā yāti brahma sanātanam ॥ 10॥

न वासुदेवभक्तानामशुभं विद्यते क्वचित्।
na vāsudevabhaktānāmaśubham vidyate kvacit।
जन्ममृत्युजराव्याधिभयं नेवोपजायते॥ ११॥
janmamṛtyujarāvyādhibhayam naivopajāyate ॥ 11॥

इमं स्तवमधीयानः श्रद्धाभक्तिसमन्वितः।
imam stavamadhīyānaḥ śraddhābhaktisamanvitaḥ।
युज्येतात्मसुखक्षान्तिश्रीधृतिस्मृतिकीर्तिभिः॥ १२॥
yujyetātmasukhakṣāntiśrīdhṛtismṛtikīrtibhiḥ।। 12।।

न क्रोधो न च मात्सर्यं न लोभो नाशुभा मितः।
na krodho na ca mātsaryam na lobho nāśubhā matiḥ।
भवन्ति कृत पुण्यानां भक्तानां पुरुषोत्तमे॥ १३॥
bhavanti kṛta puṇyānām bhaktānām puruṣottame!! 13!!

द्योः सचन्द्रार्कनक्षत्रा खं दिशो भूर्महोद्धः।
dyauḥ sacandrārkanakṣatrā kham diśo bhūrmahodadhiḥ |
वासुदेवस्य वीर्येण विधृतानि महात्मनः॥ १४॥
vāsudevasya vīryeṇa vidhṛtāni mahātmanaḥ | | 14||

ससुरासुरगन्धर्वं सयक्षोरगराक्षसम्। sasurāsuragandharvam sayakṣoragarākṣasam। जगद्वरो वर्ततेदं कृष्णस्य सचराचरम्॥ १५॥ jagadvaśe vartatedam kṛṣṇasya sacarācaram ॥ 15॥

इन्द्रियाणि मनो बुद्धिः सत्त्वं तेजो बलं धृतिः। indriyāṇi mano buddhiḥ sattvaṁ tejo balaṁ dhṛtiḥ। वासुदेवात्मकान्याहुः क्षेत्रं क्षेत्रज्ञ एव च॥ १६॥ vāsudevātmakānyāhuḥ kṣetraṁ kṣetrajña eva ca ।। 16।।

सर्वागमानामाचारः प्रथमं परिकल्पते।
sarvāgamānāmācāraḥ prathamam parikalpate।
आचारप्रभवो धर्मो धर्मस्य प्रभुरच्युतः॥ १७॥
ācāraprabhavo dharmo dharmasya prabhuracyutaḥ ॥ 17॥

ऋषयः पितरो देवा महाभूतानि धातवः।
rṣayaḥ pitaro devā mahābhūtāni dhātavaḥ।
जङ्गमाजङ्गमं चेदं जगन्नारायणोद्भवम्॥ १८॥
jaṅgamājaṅgamaṁ cedaṁ jagannārāyaṇodbhavam ।। 18।।

योगो ज्ञानं तथा सांख्यं विद्याः शिल्पादि कर्म च।
yogo jñānam tathā sāṅkhyam vidyāḥ śilpādi karma ca ।
वेदाः शास्त्राणि विज्ञानमेतत्सर्वं जनार्दनात्॥ १९॥
vedāḥ śāstrāṇi vijñānametatsarvam janārdanāt ।। 19।।

एको विष्णुर्महद्भूतं पृथग्भृतान्यनेकशः।
eko viṣṇurmahadbhūtam pṛthagbhūtānyanekaśaḥ।
त्रींस्लोकान्व्याप्य भृतात्मा भुङ्को विश्वभुगव्ययः॥ २०॥
trīmllokānvyāpya bhūtātmā bhunkte viśvabhugavyayaḥ।। 20।।

इमं स्तवं भगवतो विष्णोर्व्यासेन कीर्तितम्।
imam stavam bhagavato viṣṇorvyāsena kīrtitam।
पठेद्य इच्छेत्पुरुषः श्रेयः प्राप्तुं सुखानि च॥ २१॥
paṭhedya icchetpuruṣaḥ śreyaḥ prāptum sukhāni ca ॥ 21॥

विश्वेश्वरमजं देवं जगतः प्रभुमव्ययम्।
viśveśvaramajam devam jagataḥ prabhumavyayam।
भजन्ति ये पुष्कराक्षं न ते यान्ति पराभवम्॥ २२॥
bhajanti ye puṣkarākṣam na te yānti parābhavam ॥ 22॥

न ते यान्ति पराभवम् ॐ नम इति। na te yānti parābhavam om nama iti।

अर्जुन उवाच arjuna uvāca -

पद्मपत्रविशालाक्ष पद्मनाभ सुरोत्तम ।
padmapatraviśālākṣa padmanābha surottama ।
भक्तानामनुरक्तानां त्राता भव जनार्दन ॥ २३॥
bhaktānāmanuraktānām trātā bhava janārdana ।। 23।।

श्रीभगवानुवाच -

śrībhagavānuvāca -

यो मां नामसहस्रोण स्तोतुमिच्छति पाण्डव। yo mām nāmasahasreņa stotumicchati pāṇḍava। सोहऽमेकेन श्लोकेन स्तुत एव न संशयः॥ २४॥ soha'mekena ślokena stuta eva na samsayaḥ ।। 24।।

स्तुत एव न संशय ॐ नम इति। stuta eva na samsaya om nama iti।

व्यास उवाच -

vyāsa uvāca -

वासनाद्वासुदेवस्य वासितं भुवनत्रयम्।
vāsanādvāsudevasya vāsitam bhuvanatrayam।
सर्वभूतिनवासोऽसि वासुदेव नमोऽस्तु ते॥ २५॥
sarvabhūtanivāso'si vāsudeva namo'stu te ॥ 25॥

श्री वासुदेव नमोऽस्तुत ॐ नम इति। śrī vāsudeva namo'stuta om nama iti। पार्वत्युवाच -

pārvatyuvāca -

केनोपायेन लघुना विष्णोर्नामसहस्रकम्।

kenopāyena laghunā viṣṇornāmasahasrakam |

पठचते पण्डितेर्नित्यं श्रोतुमिच्छाम्यहं प्रभो ॥ २६॥

pathyate panditairnityam śrotumicchāmyaham prabho | | 26 | |

ईश्वर उवाच -

īśvara uvāca -

श्रीराम राम रामेति रमे रामे मनोरमे।

śrīrāma rāma rāmeti rame rāme manorame |

सहस्रनाम तत्तुल्यं राम नाम वरानने ॥ २७ ॥

sahasranāma tattulyam rāma nāma varānane | | 27 | |

रामनाम वरानन ॐ नम इति।

rāmanāma varānana om nama iti |

ब्रह्मोवाच -

brahmovāca -

नमोऽस्त्वनन्ताय सहस्रमूर्तये

namo'stvanantāya sahasramūrtaye

सहस्रपादाक्षिशिरोरेकबाहवे।

sahasrapādākṣiśirorubāhave |

सहस्रनाम्ने पुरुषाय शाश्वते sahasranāmne puruṣāya śāśvate सहस्रकोटी युगधारिणे नमः॥ २८॥ sahasrakoṭī yugadhāriņe namaḥ॥ 28॥

सहस्रकोटी युगधारिणे नमः ॐ नम इति। sahasrakotī yugadhāriņe namaḥ om nama iti।

सञ्जय उवाच -

sañjaya uvāca -

यत्र योगेश्वरः कृष्णो यत्र पार्थो धनुर्धरः।
yatra yogeśvaraḥ kṛṣṇo yatra pārtho dhanurdharaḥ।
तत्र श्रीविजयो भृतिर्ध्ववा नीतिर्मितमम॥ २९॥
tatra śrīrvijayo bhūtirdhruvā nītirmatirmama।। 29।।

श्रीभगवानुवाच -

śrībhagavānuvāca -

अनन्याश्चिन्तयन्तो मां ये जनाः पर्युपासते।
ananyāścintayanto mām ye janāḥ paryupāsate।
तेषां नित्याभियुक्तानां योगक्षेमं वहाम्यहम्॥ ३०॥
teṣām nityābhiyuktānām yogakṣemam vahāmyaham ॥ 30॥

परित्राणाय साधूनां विनाशाय च दुष्कृताम्।

paritrāṇāya sādhūnām vināśāya ca duṣkṛtām ।

धर्मसंस्थापनार्थाय संभवामि युगे युगे ॥ ३१ ॥

dharmasamsthāpanārthāya sambhavāmi yuge yuge । | 31 | 1

आर्ताः विषण्णाः शिथिलाश्च भीताः

artāḥ viṣaṇṇāḥ śithilāśca bhītāḥ

घोरेषु च व्याधिषु वर्तमानाः।

ghoreṣu ca vyādhiṣu vartamānāḥ।

संकीर्त्य नारायणशब्दमात्रं

saṅkīrtya nārāyaṇaśabdamātraṁ

विमुक्तदुःखाः सुखिनो भवन्तु॥ ३२॥

vimuktaduḥkhāḥ sukhino bhavantu ॥ 32॥

|| 30 || || om ||

स्वस्ति प्रजाभ्यः परिपालयन्ताम् svasti prajābhyaḥ paripālayantām न्याय्येन मार्गेण महीम् महीशाः। nyāyyena mārgeṇa mahīm mahīśāḥ।

गोब्राह्मणेभ्यः शुभमस्तु नित्यम् gobrāhmaņebhyaḥ śubhamastu nityam लोकाः समस्ताः सुखिनो भवन्तु ॥ १॥ lokāḥ samastāḥ sukhino bhavantu ॥ 1॥

काले वर्षतु पर्जन्यः पृथिवी सस्यशालिनी।
kāle varṣatu parjanyaḥ pṛthivī sasyaśālinī।
लोकोऽयम् क्षोभरिहतो ब्राह्मणाः सन्तु निर्भयाः॥ २॥
loko'yam kṣobharahito brāhmaṇāḥ santu nirbhayāḥ ।। 2।।

अपुत्राः पुत्रिणः सन्तु पुत्रिणः सन्तु पौत्रिणः।

aputrāḥ putriṇaḥ santu putriṇaḥ santu pautriṇaḥ।

अधनाः सधनाः सन्तु जीवन्तु शरदः शतम्॥ ३॥

adhanāḥ sadhanāḥ santu jīvantu śaradaḥ śatam ॥ ३॥

सर्वे भवन्तु सुखिनः सर्वे सन्तु निरामयाः।
sarve bhavantu sukhinaḥ sarve santu nirāmayāḥ।
सर्वे भद्राणि पश्यन्तु मा कश्चिद् दुःखभाग्भवेत्॥ ४॥
sarve bhadrāṇi paśyantu mā kaścid duḥkhabhāgbhavet ॥ 4॥

|| 30 || || om ||

॥ इति श्री विष्णु सहस्रनाम स्तोत्रम् सम्पूर्णम् ॥